

Рівненський державний
гуманітарний університет

Студентський дайджест

Збірник наукових матеріалів
здобувачів вищої освіти

№ 7
2023

**Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет**

Студентський дайджест

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 7

Рівне, 2023

Група поведінкових симптомів на індивідуально-психологічному рівні пов'язана з підвищенням загального рівня збудження. Суб'єкт із високим рівнем вигорання характеризується непосидючістю, гіперактивністю, нездатністю концентруватися на будь-чому. Його поведінка відрізняється імпульсивністю, прямолінійністю, з одного боку, і нерішучістю, схильністю відкладати справи з дня на день, з іншого. Напруженість, викликана роботою, призводить до підвищеного вживання стимуляторів (кава, тютюн, алкоголь, лікарські препарати), що розглядаються суб'єктом як спосіб боротьби з хронічним стресом. Проте так стратегія поведінки є помилковою, оскільки не лише підриває здоров'я, призводячи до появи залежностей, а й знижує внутрішньо особистісні енергетичні ресурси, необхідні для боротьби зі стресом.

Міжособистісний рівень характеризується двома формами поведінки. У першій формі – спостерігається агресивна поведінка по відношенню до оточення, що породжує конфлікти та порушення трудової дисципліни. Це знаходить свій прояв у запізненнях, збільшенні пропусків у зв'язку з лікарняними, очікування швидкого закінчення робочого дня. Професійна активність характеризується відсутністю творчої ініціативи і небажанням змінювати що-небудь у своїй роботі, байдужістю до виконання своїх професійних обов'язків.

Мотиваційні симптоми вигорання на рівні індивіда виражаються у протиріччі між романтичним образом професії і реальністю, що призводить до втрати сенсу своєї роботи, її значущості.

Міжперсональний рівень характеризується втратою інтересу до пацієнтів, байдужістю до їх потреб і небажанням вирішувати їх проблеми; появою меркантильних інтересів, пов'язаних і використанням пацієнтів у своїх цілях. Мотиваційні прояви організаційного рівня пов'язані з відсутністю бажання працювати, зниженням у професії ролі духовних цінностей, низьким рівнем моралі, небажанням брати на себе відповідальність та ініціативу [2; 18].

Висновки. Отже, синдром емоційного вигорання є доволі поширеним явищем в середовищі лікарів і викликає суттєве зниження рівня професійності та емпатійності, що виявляється як у взаємодії із пацієнтами, так і з колегами. На особистісному рівні усвідомленість цієї проблеми лікарями кричуще низький.

Список використаної літератури

1. Enzmann, D., Berief, P., Engelkamp, C. et al. *Burnout and coping will burnout. Development and evaluation of a burnout workshop*. Berlin: Technische Universität Berlin, Institut für Psychologie, 1992.
2. Юрєва Л. Н. *Професіональне вигорання у медичних працівників: формування, профілактика, корекція*. Київ, «Сфера», 2004. 271 с.
3. Freudenberger H. J. Staff burn-out [Електронний ресурс] *Freudenberger Journal of Social Issues*, 30, 159–165. – 1974. – Режим доступу до ресурсу: <https://spssi.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1540-4560.1974.tb00706.x>.
4. Жирова І. Основні ознаки і симптоми професійного вигорання: на що звертати увагу [Електронний ресурс] *Аптечний аудит*, №21. 2008. Режим доступу до ресурсу: <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/7544/sindrom-profesijnogo-vigorannya-specialistiv-farmacii>.

УДК 159.922.73-056.264:796.011.3

АДАПТИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЇ ПСИХОМОТОРНИХ ПОРУШЕНЬ У ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ЗАЙКУВАТІСТЮ

Шишка Анна, здобувачка ОС «магістр»

спеціальності 016 «Логопедія», 1 курс, РДГУ

Юрчук Олексій, кандидат педагогічних наук, доцент

Постановка проблеми. Відомо, що діти дошкільного віку, які страждають на заїкуватість та мають психомоторні порушення, по-різному відстають в розвитку. Це пов'язано з особливостями їх центральної нервової системи, з різними впливами навколишнього середовища, а також з тим, наскільки своєчасно поставлено правильний діагноз і розпочата корекційна робота. Водночас корекція спроможності змінювати свої психомоторні стереотипи, формування ефективних орієнтувально-дослідницьких рухів у дітей відіграє особливо важливу роль в їх адаптації до навколишнього середовища. Проте завдання щодо корекції здатності диференціювати рухи є досить складним і вимагає визначення відповідних психологопедагогічних засад цієї роботи, а його реалізація є важливим науковим і практичним завданням [5; 6].

Мета дослідження – проаналізувати адаптивне фізичне виховання як засіб корекції психомоторних порушень у дошкільників із заїкуватістю.

Виклад основного матеріалу дослідження. На думку А. Сімко, дітей дошкільного віку з порушеннями психомоторного розвитку об'єднує те, що всі вони потребують ранньої діагностики і систематичної корекційної роботи для підготовки до повсякденного життя та навчання. Вчасна діагностика і корекція психомоторного розвитку спрямована на максимально можливе подолання наявних у дитини порушень [8, с. 235]. Корекційний вплив на дітей із заїкуватістю здійснюється на основі низки методичних принципів: систематичності, послідовності, диференціації, індивідуального підходу до дитини та ін.

Діагностика психомоторики дітей із заїкуватістю, згідно результатів досліджень Н. Байкіної та А. Довгалюк, показує, що на всіх етапах стійкого органічного порушення спостерігається певна координаційна ригідність [2, с. 49]. Дітям з психомоторною недорозвиненістю важко відійти від координаційних механізмів, що вони засвоїли раніше. Збільшити координаційну лабільність можна тільки через виконання різноманітних фізичних вправ у змінних умовах, починаючи з раннього дитинства. Така штучно створена варіативність просторових, часових, динамічних та топологічних характеристик дій буде стимулювати орієнтувально-дослідницьку активність дитини. Особливо корисними для корекції психомоторного розвитку дитини можуть бути варіації смислових завдань дій.

Одним з ефективних засобів корекції психомоторних порушень у дітей дошкільного віку з заїкуватістю є адаптивне фізичне виховання.

Останніми роками істотно зріс інтерес фахівців до проблеми адаптивного фізичного виховання дітей, які потребують корекції психомоторного розвитку, проте практика вказує, що науково-методичне забезпечення роботи з даною категорією осіб істотно відстає від вимог часу і гостро потребує серйозного методологічного, організаційного і практичного обґрунтування

Сучасна теорія фізичної культури (Н. Деделюк, О. Дудоров, О. Печко, В. Самійленко,) стверджує, що складові структури адаптивної фізичної культури (адаптивне фізичне виховання, адаптивний спорт, адаптивна фізична рекреація, фізична реабілітація) знаходяться у тісному взаємозв'язку та їх єдність визначає застосування фізичних вправ, як основного засобу і методу досягнення головної мети – соціалізації дітей з обмеженими фізичними можливостями, а не тільки їх лікування з допомогою фізичних вправ і фізіотерапевтичних процедур.

Адаптивне фізичне виховання в цілому, і всі її складові, за допомогою раціонально організованої рухової активності, використовуючи збережені функції у дитини, резерви здоров'я, природні ресурси і духовні сили дозволяє максимально реалізувати можливості організму і особистості для повноцінного життя, самореалізації і творчості [3].

Як зауважують А. Альошина та О. Бичук, методика адаптивного фізичного виховання має свої особливості [1, с. 90], які обумовлені аномальним розвитком фізичної та психічної сфер дитини. Аномальний розвиток дитини завжди супроводжується порушенням моторних функцій, а також відставанням і дефіцитом

рухової сфери. Саме тому для адаптивного фізичного виховання характерна корекційно-розвивальна спрямованість навчально-виховної роботи. Варто також зауважити, що корекційно-розвивальні завдання при цьому мають бути спрямовані на забезпечення повноцінного фізичного розвитку, підвищення рухової активності та вдосконалення психічних здібностей.

Основними функціями адаптивного фізичного виховання, які визначаються в науковій літературі (Н. Байкіна, Л. Гацосва, Я. Крет, Т. Осадчеінко та ін.) є:

1. Соціальна функція. Стержнвою проблемою спеціальної освіти дітей є соціалізація – процес соціального розвитку особистості дитини, засвоєння нею певної системи знань, норм і цінностей, що дозволяють їй функціонувати як повноправний член суспільства. Для дитини з відхиленнями в розвитку набути соціального досвіду, стати особою – означає мати перспективу подальшого розвитку.

2. Інтеграційна функція. Як один з можливих напрямів реабілітації і підготовки дітей з психомоторними порушенням з заїкуватістю використовується навчання їх в масових освітніх установах.

3. Комунікативна функція. В процесі адаптивного фізичного виховання створюються умови для різних способів взаємодії дітей в процесі спілкування.

4. Учбово-пізнавальна функція. Для дошкільників, які мають обмежені можливості рухової функції, навик не завжди може бути реальне здійсненням завданням. Необхідним результатом багаторічного адаптивного фізичного виховання має бути різноманітний фонд рухових умінь і пов'язаних з ним знань, які забезпечать дану категорію людей руховим досвідом, знаннями і можливістю використання їх в практичних умовах життєдіяльності. Важливою стороною учбово-пізнавальної функції є не тільки освоєння широкого діапазону рухових умінь, але і інтелектуалізація цього процесу.

5. Розвиваюча функція. Розвиток дитини з заїкуватістю завжди супроводжується порушенням моторних функцій, відставанням і дефектами рухової сфери. Чим вище обсяг рухових вмінь, тим більшого значення набуває їх перетворення до потреб життя. В той же час освоєння нових рухів зв'язане з необхідністю розвитку фізичних якостей. Таким чином, формується круг залежності навчання і розвитку, що відображає їх діалектичну єдність і взаємозв'язок.

6. Виховна функція. До виховної функції адаптивного фізичного виховання відносяться лише ті її прояви, які є прямим результатом педагогічної діяльності на заняттях фізичними вправами. Методика проведення заняття, стиль поведінки і професійні знання і уміння вихователя, створення психологічного клімату визначають ступінь адаптації дитини до рухової діяльності і успішності виховання.

7. Корекційна функція. Коректувальна діяльність в адаптивному фізичному вихованні направлена на забезпечення повноцінного фізичного розвитку, підвищення рухової активності, відновлення і вдосконалення психофізичних здібностей, профілактику і попередження вторинних відхилень у аномальних дітей [3; 4; 7].

Концептуальним положенням в адаптивному фізичному вихованні, на думку О.Яшної, є взаємозв'язок і єдність організованої рухової активності й цілеспрямованого формування особистості дитини, корекція та розвиток його пізнавальних здібностей, сенсорних систем тощо [9, с. 29].

Висновки. Отже, зважаючи на дослідження науковців розуміємо, що корекційно-розвивальна спрямованість адаптивного фізичного виховання має досить широкий діапазон розв'язання педагогічних завдань, які умовно об'єднують у такі групи: корекція основних рухів у циклічних локомоціях; корекція й розвиток координаційних здібностей; корекція та розвиток фізичної підготовленості; корекція й профілактика соматичних порушень; розвиток пізнавальної діяльності; формування особистості дитини.

Список використаних джерел

1. Альошина, А. І., Бичук, О. І. Розвиток координаційних здібностей молодших школярів у процесі адаптивного фізичного виховання. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я в сучасному суспільстві*. 2015. № (3(31)), 88–91.
2. Байкіна Н. Г., Довгалюк А. А. Методика адаптивного фізичного виховання заїкуватих дошкільників. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2015. Вип. 3 (1). С. 48-52.
3. Байкіна Н.Г., Крет Я.В., Шапкова Л.В., Михайлова Є.Я. Індивідуальні методики адаптивної фізичної культури для осіб з розумовою відсталістю із затримкою психічного і мовного розвитку : навчальний посібник. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2014. 342 с.
4. Гацоева, Л. С. *Теоретичний аналіз проблем адаптивного фізичного виховання. Фізичне виховання та спорт у контексті держної програми розвитку фізичної культури В Україні: досвід, проблеми, перспективи*. 2014. с. 213-216.
5. Іоганова Н.А. Корекційно-розвивальна спрямованість змісту навчання учнів з порушеннями опорно-рухового апарату. *Теорія і практика спеціальної педагогіки та психології: зб. наук. пр.: до 100-річчя від дня народження професора І. Г. Єременка*. 2017. Вип. 9. С. 246 - 250.
6. Ляхова І. М. Теоретико-методичні основи корекції рухової сфери дітей зі зниженим слухом засобами фізичного виховання. автореф. ... доктор пед. наук : спец. 13.00.03 «корекційна педагогіка» Ін-тут спец. Педагогіки АПН України. Київ. 2006. 41 с.
7. Осадченко Т. М., Семенов А.А., Ткаченко В.Т. Адаптивне фізичне виховання : навч. Посібник. Умань : ВПЦ «Візаві», 2014. 210 с.
8. Сімко А. В. Особливості діагностики та корекції психомоторного розвитку дошкільників з інтелектуальними порушеннями на заняттях фізичного виховання. *Актуальні питання колекційної освіти. Педагогічні науки*. 2018. Вип.. 12. С.234-245.
9. Яшна О.П. Методика навчання адаптивній фізичній культурі в умовах центрів соціальної реабілітації : Навчальний посібник. Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2013. 216с.

УДК 316.614:[159.922.7-056.2:616.896]

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ З АУТИЗМОМ

Яковець Ольга, здобувачка ОС «магістр»

спеціальності 016 «Логопедія», 1 курс, РДГУ

Науковий керівник: Юрчук Олексій, кандидат педагогічних наук, доцент

Постановка проблеми. Останнім часом спостерігається збільшення кількості дітей, які мають прояви аутизму чи розлади аутистичного спектру (РАС). Згідно з даними Центру контролю захворюваності (США), на 161 новонародженого малюка припадає одна дитина з РАС. До розладів аутистичного спектру відносять: дитячий аутизм, атипичний аутизм, синдром Ретта та синдром Аспергера [8].

Мета дослідження. Теоретично проаналізувати соціальну адаптацію дітей з аутизмом.

Виклад основного матеріалу дослідження. За словами С. Коноплястої, М.Рожественської, Т. Скрипник, В. Тарасун, Д. Шульженко та інших, аутизм відноситься до складних порушень розвитку, які спричиняють інтелектуальні, емоційні та мовленнєві проблеми, а також відсутність здатності спілкуватися з іншими людьми.

За словами Г. Піччі, К. Шерф, діти з аутизмом надто відрізняються один від одного з погляду інтелектуального розвитку, поведінкових проблем та ступеня контактного розладу. Однак усіх їх поєднує невміння та труднощі у повсякденних життєвих ситуаціях та складність застосування наявних знань у реальному житті.

ЗМІСТ

Артемук О. Вплив стресу на самопочуття людини та її життєдіяльність	3
Баранович І. Вікові особливості прояву страхів у дітей молодшого шкільного віку...	5
Басалига Т. Посттравматичний стресовий розлад у учасників збройних конфліктів...	7
Болюх Н. Вплив емоцій на психічне здоров'я особистості.....	10
Боровець А. Проблема розвитку особистості в молодшому шкільному віці.....	13
Боса-Мірявець М. Психологічна готовність майбутніх педагогів до професійної діяльності.....	16
Босий-Мірявець В. Комунікативна культура педагога: психологічний вимір.....	20
Бугайчук І. Психокорекція нейрофізіологічних зв'язків у дітей з особливими освітніми потребами.....	23
Гавін Б. Особливості прояву психологічного стресу у людини.....	25
Гонтаренко В. Механізми психологічного захисту дітей.....	28
Гончарук А. Психологічні особливості спілкування у підлітковому віці.....	30
Горбатюк О. Методичні аспекти профілактики девіантної поведінки підлітків	33
Гудовсек С., Павелків Р. Сутність поняття «безпека життєдіяльності» з точки зору психологічної науки.....	34
Дем'янюк В. Психологічний зміст емпатії в контексті морального розвитку молодшого школяра.....	37
Дивульська К., Юрчук О. Особливості роботи психолога у школі в умовах воєнного стану.....	40
Єфімова М. Психологічні особливості дітей вимушених переселенців.....	42
Загородський Д. Психологічні чинники прояву любові у подружніх парах.....	44
Каверіна Б. Особливості конфліктної поведінки у підлітковому віці.....	47
Климчук І. Психологічні особливості емоційної стійкості студентів у період кризи...	52
Ковальчук О., Аладько Т., Ковальчук С. Соціально-психологічні причини поширення алкоголізму в середовищі підлітків.....	55
Ковальчук О., Назарець Л. Особливості дистанційного навчання в системі вищої освіти: недоліки та переваги.....	58
Коренко Д. Психологічні особливості поведінки обдарованих дітей.....	62
Корчака Ф., Корчакова Н. Вплив військової агресії на розвиток національної ідентичності української молоді	65
Котляр О. Психологічні особливості переживання самотності в юнацькому віці.....	66
Кривко М. Вплив сучасної іграшки на психічний розвиток дитини дошкільного віку.	68
Кулакова О. Використання інтерактивних платформ у навчанні іншомовної лексики	72
Курята Н. Вплив війни на життєстійкість українського студентства.....	75
Лаврук Л. Психологічні особливості міжкультурної адаптації переселенців у чужій країні.....	77
Мартюченко К. Креативність як фактор успішної самореалізації особистості.....	80
Мисько Є. Шкільна тривожність підлітків як соціально-психологічна проблема.....	83
Мотруніч І., Юрчук О. Використання інноваційних технологій у процесі фізичного виховання дошкільників.....	86
Нікішина Д. Рефлексія як фактор подолання фрустраційних ставнів у студентів.....	88
Оборська А. Дослідження впливу арт терапії у процесі психологічної корекції девіантної поведінки поранених військовослужбовців під час реабілітації.....	92

Павелків В. Сучасні реалії та їх вплив на розвиток агресивної та деструктивної поведінки молоді.....	93
Парчук Т. Психологічна готовність молоді до сімейного життя.....	96
Подлящук О. Психологічні особливості прояву емоційного вигорання у педагогів....	97
Приступлюк С. Психокорекція агресивної поведінки підлітків засобами арттерапії...	101
Пшенична Л. Феномен харизми та його вплив на міжособистісну взаємодію.....	103
Ряба Л. Фактори формування самооцінки в підлітковому віці.....	106
Сабат Є. Особливості феномена прокрастинації у студентському середовищі.....	108
Семенюк В. Психологічний супровід дітей раннього віку із загальною затримкою мовленнєвого розвитку.....	111
Сизов С. Теоретичний аналіз психологічної реабілітації осіб з алкогольною залежністю.....	112
Стащук А. Особливості використання арт терапії в роботі з молодшими школярами..	113
Тарасюк Л. Музика як чинник впливу на психічний стан особистості.....	116
Тимчак С. Інформаційна гігієна під час війни.....	118
Ткачук О. Соціально-психологічні аспекти сугестивності як фактору узалежнених форм поведінки в юнацькому віці.....	120
Українець В. Віра дітей у Збройні Сили України.....	123
Федорович Р., Опанасюк І. Методи арттерапії як засіб корекції сімейних відносин.....	125
Холод Ю. Формування національної гідності дітей дошкільного віку як проблема дошкільної освіти.....	127
Хома О. Soft skills як феномен професійної компетентності сучасного психолога.....	129
Чорноус Я. Психологічні особливості прояву ейджизму в студентській молоді: теоретичний аспект.....	131
Шевчук В. Соціально-психологічні аспекти дитячо-батьківських взаємин у сім'ях, що перебувають у складних життєвих обставинах.....	134
Шепель Т. Проблема емоційного вигорання лікарів.....	137
Шишка А., Юрчук О. Адаптивне фізичне виховання як засіб корекції психомоторних порушень у дошкільників із заїкуватістю.....	139
Яковець О. Особливості процесу соціальної адаптації дітей з аутизмом.....	142
Якубовська М. Психологічні особливості формування емоційної стійкості майбутніх психологів в стресогенних умовах.....	145
Яремчук Ю. Статистичні особливості виникнення захворюваності на ПТСР у військовослужбовців.....	149
Ярмошевич В. Експериментальне дослідження використання методу казкотерапії у роботі з дітьми в умовах війни.....	150